

5.8.2 Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost, přímá návaznost na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy.

Obsahové vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Občanská výchova směřuje k postupnému formování a rozvíjení občanského profilu žáků. Orientuje žáky ve významných okolnostech společenského života. Pomáhá utvářet vztahy žáků ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života. Utváří a rozvíjí způsobilost žáků k mravně odpovědnému jednání, formuje u žáků vědomí odpovědnosti za vlastní život, za důsledky svého rozhodování, mezilidských vztahů a životního prostředí.

Časové vymezení

6. – 9. ročník

1 vyučovací hodina týdně

Organizační vymezení

Třídy, knihovna, učebna PC

Vyučovací hodina - skupinové vyučování, beseda, výklad, reprodukce textu, samostatná práce, soutěže, testy, dramatizace, PC, video, dotazník, interview, využití projektových dnů

Průřezová témata

Vyučovací předmět Občanská výchova souvisí s průřezovými tématy: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova, Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni předmětu

Kompetence k učení

Učitel vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, žáci propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti, získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry.

Učitel na praktických příkladech vysvětluje smysl a cíl učení a posiluje pozitivní vztah k učení.

Učitel se snaží vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení, umožňuje žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, uplatňuje individuální přístup k žákům.

Učitel využívá kladného hodnocení, žáky povzbuzuje a vede žáky k trpělivosti a účelnému sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Učitel učí žáky tvořivě přistupovat k řešení problému, vyhledávat vhodné informace, pracovat s nimi a vhodně je využívat.

Učitel zadává úkoly ke kritickému myšlení a ke schopnosti hájit svá rozhodnutí a akceptovat názory druhých.

Učitel vede žáky k otevřenému upozorňování na problémy a nebát se jich, do výuky zařazuje problémové úlohy z praktického života.

Učitel podporuje žáky v zájmu o hledání příčin společenských jevů a jejich vzájemných vztahů.

Učitel ve vhodných případech vede žáky k rozvoji základních myšlenkových operací – srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce.

Učitel vede žáky k získávání a ověřování informací z různých zdrojů – ústních, tištěných, mediálních, počítačových (internetových).

Učitel vede ve vhodných případech žáky k předcházení problému na základě znalosti svých osobnostních a komunikačních charakteristik.

Kompetence komunikativní

Učitel učí žáky vyjadřovat se souvisle a kultivovaně, umět naslouchat druhým lidem a otevřeně a na odpovídající úrovni vyjadřovat svůj názor, v myšlenkových operacích uplatňovat kreativitu i fantazii a dodržovat etiku komunikace.

Kompetence sociální a personální

Učitel podporuje práci žáků ve skupinách, rozvíjí schopnost žáků řešit úkoly a zastávat ve skupině různé role, vzájemně si naslouchat a pomáhat si, upevňovat dobré mezilidské vztahy a zhodnotit svoji práci i práci ostatních.

Kompetence občanské

Učitel vede žáky k důslednému dodržování práv a povinností žáků stanovených školním řádem.

Učitel učí žáky znát legislativu a obecné morální zákony a dodržovat je, respektovat názory ostatních, formovat si volní a charakterové rysy a zodpovědně se rozhodnout podle dané situace.

Učitel důsledně vyžaduje dodržování pravidel slušného chování.

Kompetence pracovní

Učitel podporuje žáky k zodpovědnosti a efektivnímu využívání času při organizování vlastní práce.

Učitel postupně ujasňuje představu žáků o jejich budoucím povolání.

Kompetence digitální

Učitel vede žáky k využívání digitálních technologií ve školním procesu i v běžném životě, upozorňuje na možná rizika v digitálním prostředí a vede žáky k dodržování bezpečnostních pravidel a k etickému chování v digitálním prostředí.

Učitel vede žáky ke kritickému posuzování získaných informací, k obezřetnému sdílení dat a vhodnému nakládání s digitálním obsahem.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Občanská výchova – 6. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Člověk ve společnosti			
<p>- vyjádří, co pro něj znamená domov - navrhuje způsoby vedoucí ke zlepšení domova a nejbližšího okolí - popíše stručnou historii školy - vysvětlí význam školního řádu a školního parlamentu - zdůvodní význam zodpovědné volby povolání pro vlastní život - vymezí, co je typické pro obec, region a kraj - pojmenuje nejdůležitější části a místa obce, určí umístění objektů v obci a v jejím okolí - doloží na příkladech nejvýznamnější místa, památky a osobnosti - vysvětlí, k jakým událostem či osobnostem se vážou památná místa obce a regionu - objasní pojmy národ, vlast, vlastenectví - zdůrazní, proč je třeba respektovat jiné národy a národnosti - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - vysvětlí význam státních symbolů a způsoby jejich užívání - uvede příklady některých osobností, které přispěly k věhlasu a pokroku naší vlasti - doloží na příkladech nejvýznamnější místa a památky - uvede příklady státních svátků a zná jejich význam pro občana</p>	<p>Domov a bydlení Naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků Význam a činnost žákovské samosprávy Společná pravidla a normy Vklad vzdělání pro život</p> <p>Naše obec, region a kraj Důležité instituce Zajímavá a památná místa Místní tradice Významní rodáci Ochrana kulturních památných přírodních objektů a majetku</p> <p>Naše vlast Vlast a vlastenectví</p> <p>Státní symboly Co nás proslavilo</p> <p>Významné osobnosti Zajímavá a památná místa Státní svátky Významné dny</p>	<p>Z, Čj – regionální literatura</p> <p>Př – regionální fauna a flóra</p> <p>Z – zeměpis ČR</p> <p>VZ – vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity</p> <p>Pv – zaměstnání, pracovní příležitost v obci</p> <p>D – Sámova říše (první státní útvar na našem území; Velkomoravská říše) HV – státní hymna ČR D – počátky české státnosti</p> <p>Z – orientace na mapě</p> <p>D – historické osobnosti české kultury: Karel IV., J. Hus, J. z Poděbrad</p> <p>ČJ – kroniky, rozvoj vzdělání</p>	<p>VDO – občanská společnost a škola</p> <p>EV – vztah člověka k prostředí, naše obec, kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci, instituce, nevládní organizace, lidé</p> <p>EV – lidské aktivity a problémy živ. prostředí, ochrana přírody a kul.pam.</p> <p>VEG – Evropa a svět nás zajímá (místa a události v blízkém okolí)</p> <p>VEG – objevujeme Evropu a svět (státní a evropské symboly)</p> <p>VDO – občanská společnost</p> <p>MEV – národní obrození – obroda českého jazyka, knihy</p> <p>MUV – kultura a tradice</p>
Kulturní dědictví			
<p>- vysvětlí význam slova kultura - vyjádří, jaký význam má kultura v životě člověka - ctí kulturní tradice naší vlasti - respektuje odlišné projevy kultury a kulturní zvláštnosti - popíše kulturní život v místě</p>	<p>Kulturní život a jeho rozmanitost Kulturní hodnoty Kulturní tradice</p>	<p>D – starověk</p> <p>ČJ – pozdrav v cizích jazycích</p>	<p>MUV – kulturní diferenciacce</p> <p>OSV – komunikace s jinými národy,</p>

<p>bydliště a doloží na činnostech kulturních institucí - zhodnotí nabídku kulturních institucí a vybírá akce dle svých potřeb - kriticky přistupuje k mediálním informacím - vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí</p>	<p>Kulturní instituce Masová kultura Prostředky masové komunikace Masmédia</p>	<p>D – vznik prvních měst D – historie regionů Čj – nářečí, významné osobnosti</p>	<p>řešení problémů místní oblasti MEV – fungování a vliv médií ve společnosti (vliv médií na každodenní život, role médií v každodenním životě jednotlivce)</p>
Život ve společnosti			
<p>- zdůvodní příčiny a vysvětlí význam sociální nerovnosti lidí - rozpozná odlišnost lidí z hlediska jejich vnějšího vzhledu a způsobu chování a nechápe ji jako důvod k nepřátelství - uvede příklady skupin lidí, kterým je nutné pomáhat a snaží se jim poskytnout přiměřenou pomoc - uvede příklady potřebných lidí ve společnosti - vysvětlí, proč je důležitá vzájemná solidarita mezi lidmi v situacích ohrožení - uplatňuje různé způsoby chování a komunikace v různých životních situacích (NŽS) - rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem - orientuje se ve zvláštlostech vývoje osobnosti - uplatňuje vhodné způsoby řešení neshody se spolužáky a případné spory se snaží řešit nenásilným způsobem - rozezná význam vzájemné solidarity mezi lidmi v situacích ohrožení - aplikuje práci ve skupině a přebírá odpovědnost za společné úkoly - uplatňuje základní pravidla slušného chování v běžných situacích - rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům</p>	<p>Lidská setkání Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Rovnost a nerovnost Rovné postavení mužů a žen Pomoc lidem v nouzi Potřební lidé ve společnosti Lidská solidarita Vztahy mezi lidmi Mezilidská komunikace Konflikty v mezilidských vztazích Problémy lidské nesnášenlivosti Zásady lidského soužití – pravidla chování morálka, mravnost, svoboda a vzájemná závislost</p>	<p>Vz – rodina a širší sociální prostředí Z – zeměpis světadílů D – rozvoj vzdělanosti M – práce s daty, grafy M – hustota obyvatelstva, vývoj, grafy D – příběhy z minulosti Z – cestopis, zážitky z cest do jiných zemí Čj – zásady kultivovaného mluveného i písemného projevu Vz – tělesná a duševní hygiena Vz – vlivy vnitřního a vnějšího prostředí na chování člověka Vz – podpora zdravého životního stylu I – základní způsoby komunikace; metody a nástroje vyhledávání informací</p>	<p>OSV - sociální rozvoj, poznávání lidí (rozvoj pozornosti vůči odlišnostem) MUV – princip sociálního smíru a solidarity (odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám) OSV – sociální rozvoj, mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy) OSV – morální rozvoj, řešení problémů a rozhodovací dovednosti (dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů v mezilidských vztazích) OSV – sociální rozvoj, komunikace (v různých situacích) OSV – sociální rozvoj, mezilidské vztahy (respektování, pomoc, podpora)</p>

Občanská výchova – 7. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Člověk ve společnosti			
<p>- různými způsoby vyjádří základní mezilidské vztahy v rodině a stručně charakterizuje role jednotlivých členů rodiny</p> <p>- vysvětlí význam harmonických vztahů mezi členy rodiny (vzájemná pomoc důvěra) pro zdravý vývoj dítěte</p> <p>- zdůvodní rozdělení práce ve své rodině</p> <p>- vysvětlí, proč je výhodné při uskutečňování některých cílů vzájemně spolupracovat</p>	<p>Rodina – role, funkce Úplná a neúplná rodina</p> <p>Zásady lidského soužití Morálka a mravnost</p> <p>Dělba práce a činnosti Výhody spolupráce lidí</p> <p>Pravidla chování</p>	<p>Vz – rozvoj osobnosti</p> <p>Vz – pravidla soužití partnerů, pravidla soužití v rodině,</p> <p>Vz – rodina a širší sociální prostředí</p>	<p>VDO – principy demokracie - morálka</p> <p>OSV – péče o dobré vztahy, vztah k druhým lidem</p>
Kulturní život			
<p>- respektuje kulturní zvláštnosti, -názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti</p> <p>- je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie</p> <p>- respektuje mravní principy a pravidla společenského chování</p>	<p>Rozmanitost kulturních projevů Kulturní hodnoty Kulturní tradice Kulturní instituce Masová kultura Prostředky komunikace</p>	<p>Př – lidská populace</p> <p>I – formy internetové komunikace (e-mail, chat, sociální sítě)</p>	<p>MUV – kulturní diferenciacie VEG – jsme Evropané, Evropa nás zajímá OSV – analýzy vlastních a cizích postojů, hodnot a jejich projevů v chování lidí</p>
Lidská setkání			
<p>- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p>	<p>Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Rovnost a nerovnost Rovné postavení mužů a žen</p> <p>Lidská solidarita Pomoc lidem v nouzi Potřební lidé ve společnosti</p>	<p>Vz - osobní bezpečí</p> <p>Z – politická mapa dnešního světa</p>	<p>OSV – sociální rozvoj</p> <p>MUV – princip sociálního smíru (odstranění diskriminace, předsudků)</p>
Vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití			
<p>- rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p>	<p>Osobní a neosobní vztahy Mezilidská komunikace</p> <p>Konflikty v mezilidských vztazích Problémy lidské nesnášenlivosti</p> <p>Morálka a mravnost Svoboda a vzájemná závislost</p> <p>Pravidla chování</p>	<p>D – projevy antisemitismu: středověk, raný novověk, moderní antisemitismus</p> <p>D – první zákony</p> <p>D – Sámova říše</p> <p>Vv – výtvarné vyjádření skutečnosti</p>	<p>MUV – princip sociálního smíru a solidarity (odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám)</p> <p>MUV – potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu VMEG – překonávání předsudků</p>
Majetek, vlastnictví, hospodaření			
- rozlišuje a porovnává různé			

<p>formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, jejich způsoby ochrany a uveďte příklady</p> <p>- posoudí závislost životní úrovně na dobrém hospodaření</p> <p>- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uveďte příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p>	<p>Formy vlastnictví Hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana</p> <p>K čemu potřebujeme peníze – hospodaření s penězi</p> <p>Peníze – formy placení</p> <p>Platební karty – debetní, kreditní</p> <p>Životní úroveň</p>	<p>M – trojčlenka, procenta a úroky</p> <p>M – celá čísla v reálných situacích</p> <p>M – porovnávání souborů dat</p> <p>I - práce s daty</p>	<p>EV – lidské aktivity</p> <p>OSV – osobní zodpovědnost za vlastní přístup k životu a za kvalitu života</p>
Člověk, stát a právo			
<p>- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uveďte příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p>	<p>Znaky států Typy a formy států Ústava ČR Složky státní moci, státní orgány a instituce, obrana států</p> <p>Státní občanství ČR</p>	<p>D – Ústava ČR D – obnova demokracie ve východní Evropě D – rozpad ČSR a vznik ČR Z – rozdíly v životní úrovni různých regionů</p> <p>I – využití internetu pro získávání důležitých informací</p>	<p>OSV – sociální rozvoj, poznávání lidí (hledání výhod v odlišnostech)</p> <p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>VDO – občan, občanská společnost a stát, práva a povinnosti občana</p>
Člověk a lidská práva			
<p>- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p>	<p>Druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce Trestní postizitelnost Porušování předpisů v silničním provozu Porušování práv k duševnímu vlastnictví Základní práva spotřebitele Styk s úřady Důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající</p>	<p>Vz – osobní bezpečí Z – důsledky politických změn ve světě Z – politická mapa dnešního světa D – důvody emigrace v historických souvislostech (1620, 1948, 1968)</p>	<p>OSV – sociální rozvoj</p> <p>MUV – princip sociálního smíru (odstranění diskriminace, předsudků)</p> <p>VDO – demokracie jako forma vlády</p>
Mezinárodní vztahy, evropská integrace			
<p>- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů,</p> <p>- uveďte příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>- uveďte příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování</p>	<p>EU a ČR</p> <p>Podstata, význam, výhody členství ČR v EU</p>	<p>Př – Země a život Př - lidská populace Př – Země – naše planeta Př – změny životních společenstev Ch – chemie ve společnosti</p>	<p>MUV - kulturní diferenciacce VEG - Jsme Evropané, Evropa nás zajímá VEG – revoluce 1989, začlenění ČR do integračního procesu MUV - multikulturalismus</p>

Občanská výchova – 8. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
-------------------------	-------	----	----------

Člověk jako jedinec			
<p>- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p> <p>- formuluje své nejbližší plány</p> <p>- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p> <p>- kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>- chápe význam vzdělání v kontextu s profesním uplatněním</p>	<p>Podobnost a odlišnost lidí Projevy chování Rozdíly v prožívání, myšlení a jednání Osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti</p> <p>Charakter, temperament – vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <p>Vnitřní svět člověka Vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení Stereotypy v posuzování druhých lidí</p> <p>Osobní rozvoj Životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezmena Význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji</p>	<p>M, F, Ch, Čj, Př, D, Z, Tv, Vv, Hv, – významné světové a české osobnosti Př – nervová soustava, neuron, reflexy, mícha, mozek, obvodové nervy Př – genetika, dědičnost Čj – zpracování výtahu pro studijní účely</p> <p>Vz – volba povolání</p> <p>M – obrazce</p> <p>Př – smyslové orgány (čich, chuť, hmat, sluch, zrak)</p> <p>F – akustika F – optika</p> <p>Př – lidské smysly, přeměny energie</p> <p>M – analýza a řešení problémů s využitím početních operací v oboru celých čísel</p> <p>Čj – přesné vyjadřování</p>	<p>OSV – sebezpoznání a sebezpečení, psychohygiena, hodnoty, postoje MUV – lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity (odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám) MUV – kultura a tradice, menšiny, rasismus, xenofobie OSV – mezilidské vztahy, poznávání lidí OSV – morální rozvoj, řešení problémů a rozhodovací dovednosti MEV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality OSV – osobnostní rozvoj, seberegulace a sebeorganizace (plánování učení a studia) MUV – sociální rozvoj, komunikace, mezilidské vztahy (respektování, pomoc, podpora) OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
Člověk a společnost			
<p>- popíše podstatu fungování trhu</p> <p>- objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny</p> <p>- na příkladu uvede tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH</p> <p>- popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p>	<p>Principy tržního hospodářství Nabídka, poptávka, trh Tvorba ceny, inflace Podstata fungování trhu</p>	<p>Vz – krizové situace v rodině, role svobodné matky ve společnosti Vz – negativní a pozitivní vlivy na sociální prostředí</p> <p>M – celá čísla v reálných situacích</p>	<p>OSV – člověk a jeho zdraví, zodpovědnost za své zdraví, pomoc druhým OSV – mezilidské vztahy</p> <p>OSV - odpovědnost jedince za kvalitu života</p>
Člověk, stát a právo			
<p>- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a</p>	<p>Právní základy státu Znaky státu, typy a formy státu Státní občanství ČR</p>	<p>D – Ústava ČR</p> <p>D – formy vlády;</p>	<p>VDO – formy vlády</p>

<p>orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>- chápe státoprávní uspořádání ČR, Zákonodárných orgánů a institucí státní správy</p> <p>- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu</p> <p>- uvede příklady, jak se bránit v případech porušování práv spotřebitele</p> <p>- rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy</p> <p>- v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací</p>	<p>Ústava ČR Složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu</p> <p>Státní správa a samospráva Orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly</p> <p>Principy demokracie</p> <p>Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu Politický pluralismus Význam a formy voleb do zastupitelstev</p> <p>Právní řád ČR Význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů Právní norma, předpis Publikování právních předpisů Základní práva a svobody Práva dítěte a jejich ochrana Úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech Poškození lidských práv Šikana, diskriminace</p>	<p>podstata antické demokracie a přínos antické kultury pro evropskou civilizaci; Olympijské kruhy – symbol jednoty i rozdílnosti světa</p> <p>D – první zákony</p> <p>D – rozdílná náboženství</p> <p>Z – rozdílnost mezi státy; státy podle správního členění; Společné a odlišné znaky států</p> <p>D – obnova demokracie ve východní Evropě</p>	<p>OSV – mezilidské vztahy</p> <p>VDO – škola a stát; dodržování zákona</p> <p>MUV – sblížování a prolínání kulturních vlivů MUV – náboženský směr</p> <p>VDO – vznik totalitního zřízení VDO – demokracie jako forma vlády</p> <p>VDO – komunikace občana s úřady</p> <p>VDO – demokracie, autokracie, tyranie, občanská práva</p>
---	---	---	---

Občanská výchova – 9. ročník

Konečné a dílčí výstupy	Učivo	MV	Poznámky
Člověk, stát a hospodářství			
<p>- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>- uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků</p>	<p>Rozpočet domácnosti, Příjmy a výdaje Rodina a zákony Rodina z pohledu práva a povinnosti manželů Manželství nebo partnerství Formy pomoci státu rodinám Rodiče a děti Výchova, právní odpovědnost rodičů, mravní a právní důsledky rozvodu</p> <p>Rodina a zákony Rodina z pohledu práva a povinnosti manželů Manželství nebo partnerství Formy pomoci státu rodinám Rodiče a děti Výchova, právní odpovědnost</p>	<p>VZ – předcházení stresovým situacím VZ – negativní a pozitivní vlivy na sociální prostředí Z – vliv konfliktů a společenských rizik na současný svět VZ – partnerské vztahy, manželství, rodičovství</p> <p>VZ – krizové situace v rodině, postavení svobodné matky ve společnosti PV – rodinný rozpočet běžný,</p>	<p>EV – podmínky života a možnosti ohrožení</p> <p>VEG – životní styl a vzdělání mladých Evropanů</p> <p>MUV – kulturní diference; etnický původ</p> <p>OSV – péče o dobré vztahy, vztah k druhým lidem</p> <p>OSV – zdravé a vyrovnané sebezpečí;</p>

<p>- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit</p> <p>- ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení</p> <p>- vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet</p> <p>- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p> <p>- na příkladu chování kupujících a prodávajících objasní podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu</p>	<p>rodičů, mravní a právní důsledky rozvodu</p> <p>Peněžní ústavy</p> <p>Česká národní banka,</p> <p>Elektronické bankovníctví</p> <p>Bankovní služby, úrok, úvěr</p> <p>Druhy bank</p> <p>Běžný účet, spořicí účet</p> <p>úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing</p> <p>Aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků</p> <p>Rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti</p> <p>Význam daní</p>	<p>nezbytné a zbytečné výdaje</p> <p>M – finanční matematika; procenta; výpočty HDP; rozbor grafů, práce s daty, statistika</p> <p>Pv – výpočet úroků, bankovní poplatky</p> <p>Bankovní vklady, stavební spoření, penzijní připojištění, úvěr, leasingový prodej</p> <p>Pv – základní finanční produkty</p> <p>M – finanční matematika</p> <p>Pv – hotovostní a bezhotovostní platby, devizy a valuty</p> <p>In – vyhledávání potřebných informací na internetu</p>	<p>problémy v seberegulaci</p> <p>OSV – analýzy vlastních a cizích postojů, hodnot a jejich projevů v chování lidí</p> <p>VDO – schopnost kompromisu</p> <p>EV – podmínky života a možnosti jeho ohrožení</p> <p>MEV – fungování a vliv médií ve společnosti (vliv médií na každodenní život, role médií v každodenním životě jednotlivce)</p>
Člověk, stát a právo			
<p>- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</p> <p>- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci</p> <p>- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>- rozlišuje a porovná úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</p>	<p>Vlastnictví</p> <p>První brigáda, pracovní poměr</p> <p>Smlouva o provedení práce</p> <p>Pracovní smlouva</p> <p>Právní ochrana</p> <p>Odvětní práva v ČR, občanské právo</p> <p>Smlouvy</p> <p>Povinnost k náhradě škody</p> <p>Orgány právní ochrany a sankce</p> <p>Správní řízení a jeho průběh, Správní orgány</p> <p>Občanské soudní řízení</p> <p>Úloha soudů a jejich soustava v ČR</p>	<p>PV – pracovní příležitost v regionu</p> <p>PV – povolání lidí, druhy pracovišť, charakter a druhy pracovních činností</p> <p>Čj – životopis, inzerát, žádost, úřední dopis</p> <p>VZ – předcházení stresovým situacím</p> <p>VZ – negativní a pozitivní vlivy na sociální prostředí</p> <p>Z – vliv konfliktů a společenských rizik</p>	<p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MUV – sociální rozvoj, komunikace</p> <p>VDO – obhajoba dodržování lidských práv a svobod</p> <p>VDO – respekt kulturních odlišností, citlivost vůči předsudkům</p>

<p>- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</p> <p>- uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání</p> <p>- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</p>	<p>Trestní právo Přestupky a trestné činy, význam trestů Zodpovědnost lidí za vlastní chování</p> <p>Děti a paragrafy Trestná činnost mladistvých, možné příčiny a následky Prevence kriminality Záchytná sociální síť Sociální politika státu Druhy pojištění, povinné pojištění Pomoc lidem v nouzi</p>	<p>na současný svět</p> <p>VZ – prevence rizikového chování</p> <p>VZ – krizové situace v rodině, postavení svobodné matky ve společnosti</p> <p>VZ – partnerské vztahy, manželství, rodičovství</p>	<p>OSV – mezilidské vztahy</p> <p>OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>
Globální svět			
<p>- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše hlavní jejich příčiny i možné důsledky</p> <p>- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů</p>	<p>Globální svět Svět kolem nás, odpovědnost člověka za osud planety</p> <p>Ohrožené životní prostředí Člověk a příroda Ekologie, závažnost a důsledky zásahů lidí do přírody</p> <p>Příliš mnoho lidí - příliš mnoho problémů</p> <p>Globalizace Populační exploze, ekologická stopa</p> <p>Války a ozbrojené konflikty</p> <p>Humanitární pomoc</p>	<p>Př - ochrana životního prostředí, návykové látky</p> <p>Z – skleníkový efekt Z – naleziště a doprava ropy, zemního plynu a uhlí</p> <p>Př – rostliny, biologie člověka, výživa a prevence vzniku nemocí</p> <p>Z – pěstování hospodářsky významných plodin</p> <p>I – vyhledávání informací na internetu, v knihovnách a na internetových portálech</p>	<p>VEG - závislost světového hospodářství na těžbě ropy, zemního plynu a uhlí VEG – globální oteplování Země VEG – šetření energií, tepelná izolace VEG – závislost světové populace na atomové energii VEG – alternativní zdroje energie VEG – plasty jako globální problém lidstva EV – nebezpečí havárií při těžbě, přepravě a zpracování ropy OSV – osobní odpovědnost při nakládání s použitými plasty EV – recyklace plastů</p>